

WYSOKIE STANDARDY FARMACJI ONKOLOGICZNEJ

W PRAKTYCE I W BADANIACH

Rezolucja ESOP

Typowe cechy farmakoterapii onkologicznej to wąski zakres dawek i ich efektów oraz bardzo złożone schematy leczenia. Pacjenci mają często obniżoną odporność immunologiczną, tak z powodu podstawowej choroby jak i związanego z nią leczenia, mogą też obok choroby podstawowej występować u nich schorzenia współistniejące. Intensywne chemioterapie polegające na konwencjonalnych cytostatykach, ale również nowe możliwości terapeutyczne z typowymi dla nich działaniami niepożądanymi wymagają środków wspomagających i specjalistycznego nadzoru, zgodnego z wytycznymi. Onkologiczni pacjenci ambulatoryjni wymagają szeroko pojętego kierowania i doradztwa o tym jak stosować leki i o tym, co robić, jeżeli wystąpią jakiegokolwiek problemy lekowe.

Zapewnianie dobrej jakości, mającej podstawowe znaczenie dla bezpiecznej farmakoterapii onkologicznej wymaga wiedzy farmaceutycznej. Farmaceuta onkologiczny jest więc niezbędnym członkiem klinicznego zespołu onkologicznego. Farmaceuci onkologiczni dzięki wstępnemu szkoleniu, jego kontynuacji i stałemu rozwojowi zawodowemu nabywają możliwie najlepszą wiedzę niezbędną dla zapewniania bezpieczeństwa farmakoterapii onkologicznej najwyższej jakości.

Zaopatrzenie w produkty

Zakup produktów stosowanych w leczeniu onkologicznym wymaga specjalistycznej oceny korzyści ekonomicznych w świetle jakości i bezpieczeństwa farmakoterapii. Każde ryzyko związane z zafałszowanymi lekami, niewłaściwym postępowaniem z nimi lub niewłaściwa dostawa muszą być w miarę możliwości maksymalnie zminimalizowane. Produkty powinny być zareklamowane natychmiast po stwierdzeniu wszelkich wad jakościowych. Wszelkie przerwy w dostawach muszą być wypełnione, w miarę możliwości po skonsultowaniu się z lekarzem sprawującym opiekę nad danym chorym. Jeżeli okaże się, że konieczne jest uzyskanie leków z importu wówczas farmaceuta onkologiczny jest odpowiedzialny za to, by wybrane ich źródło było godne zaufania. Istotne jest unikanie stosowania ryzykownych leków z uwagi na oszczędności (prawdopodobnie niewielkie), ale należy optymalnie wykorzystać posiadane środki. Stosowanie leków należy zawsze rozpatrywać w świetle

procesu leczenia, przydatności leku i okresu, przez jaki powinien on być podawany, charakteru i częstotliwości stosowania i wielu innych czynników. Wszystko to powinno stanowić podstawę ogólnej oceny farmakoekonomicznej.

Przygotowywanie

Preparaty cytostatyków niewłaściwie dobrane, źle oznakowane, niewłaściwie przechowywane lub narażone na skażenie mikrobiologiczne stanowią ryzyko nieskuteczności terapii lub szkody dla pacjenta. Organizacja wszystkich etapów procesu jest obowiązkiem farmaceuty onkologicznego i obejmuje: standaryzację recept, sprawdzenie poprawności, zakup, wybór rozcieńczalnika, monitorowanie środowiska przygotowywania, samo przygotowywanie, oznakowanie wyrobu, transport i przechowywanie. Dawka leku przeciwnowotworowego może znacznie różnić się w zależności od diagnozy. Z tego względu sprawdzenie poprawności recepty przeprowadzane przez farmaceutę onkologicznego, uwzględniające wszystkie istotne parametry kliniczne i diagnozę pacjenta odgrywa bardzo dużą rolę w bezpiecznym leczeniu. Jeżeli coś jest niejasne, musi to być niezwłocznie omówione z lekarzem wystawiającym receptę. Jeżeli potrzeba konsultacji powstała po wystawieniu recepty, przepisujący i/lub pacjent otrzymują zrozumiałe, odpowiednie informacje o bezpiecznym stosowaniu leku. W szczególności aseptyczne przygotowywanie wlewów wymaga podjęcia wysiłku, by produkt wolny był od zarodków drobnoustrojowych z uwagi na to, że nie jest on poddawany końcowej sterylizacji. Zadaniem farmaceuty onkologicznego jest zapewnienie doskonałego preparatu o nieskazitelnej jakości, dostępnego we właściwym miejscu i czasie.

Wydanie leku

Farmaceuta onkologiczny upewnia się, czy w chwili wydawania leku zapewnione są wymagane dane i oznakowanie. Jeżeli lek wymaga transportu, dba o to by, jakość i integralność leku pozostawały nienaruszone.

Informacja i porada

Wymogi dotyczące usług farmaceutycznych podczas leczenia cytostatykami nie ograniczają się do instrukcji dotyczących właściwego podawania lub aplikacji. Informacja musi uwzględniać także wszelkie możliwe interakcje z innymi lekami lub środkami wspomagającymi nawet tymi zakupionymi przez samego pacjenta, a także wpływ diety. Mając na uwadze, że takie produkty oraz wszelkie problemy lekowe, lub działania niepożądane mogą mieć istotny wpływ na leczenie i skuteczność terapii onkologicznej, zapewnienie pacjentowi szczegółowych informacji i pomocy farmaceuty jest ważnym czynnikiem w sukcesie terapeutycznym. Kompetentna porada, w której lekarze i farmaceuci zgodnie przekazują poczucie bezpieczeństwa terapeutycznego, leży w interesie pacjenta onkologicznego. Poprawa przestrzegania zaleceń poprzez optymalizację międzydyscyplinarnego zarządzania stosowaniem leków z udziałem farmaceuty odgrywa w tym procesie kluczową rolę.

Zastosowanie rozwiązań informatycznych

Zastosowanie rozwiązań informatycznych w logistyce, zamówieniach, wystawianiu recept, badaniach, przygotowywaniu, dokumentacji i wystawianiu faktur może przyczyniać się do zwiększenia bezpieczeństwa terapeutycznego. Czynnikiem o szczególnym znaczeniu jest wybór odpowiedniego oprogramowania w świetle wymogów lokalnych, procesów i celów. Z uwagi na to, że farmaceuci onkologiczni odgrywają kluczową rolę w procesie i posiadają

wiedzę dotyczącą stosowania leków, ich współpraca z oddziałami klinicznymi i administracją wiedza ta powinna być wykorzystana w wdrażaniu odpowiedniego oprogramowania, bezpiecznego i przyjaznego dla użytkownika

Zapewnianie jakości i wytyczne

Oparte na dowodach algorytmy i wytyczne są zasadniczą cechą zapewniania jakości w stosowaniu leków przeciwnowotworowych i wspomagających. Farmaceuci onkologiczni wnoszą swoją specjalistyczną wiedzę do interdyscyplinarnego opracowywania wytycznych dla lekarzy i szpitali, w których pracują. Ich udział w zespołach terapeutycznych obejmuje udział w konferencjach nt. chorób nowotworowych oraz pracę w zespołach specjalistycznych i grupach zadaniowych dotyczących jakości. Prowadzą oni też indywidualne monitorowanie pacjentów i podejmują interwencje farmaceutyczne w kontekście współpracy pomiędzy zawodami opieki zdrowotnej (np. wizyty na oddziałach oraz przeglądy dokumentacji pacjenta). Ponadto farmaceuci onkologiczni biorą udział w systematycznych przeglądach i dalszym rozwoju systemów zarządzania jakością we własnym środowisku pracy.

Propozycje szkoleń

Skoordynowane strategie informacyjne i edukacyjne mają kluczowe znaczenie dla zapewniania właściwej jakości stosowania leków. Bezpieczeństwo pacjentów i personelu mającego kontakt z potencjalnie szkodliwymi lekami jest tak samo ważnym elementem jak właściwe stosowanie leku przez właściwego pacjenta we właściwym czasie. Farmaceuci onkologiczni, jako specjaliści w podawaniu leków są zobowiązani do opracowywania i proponowania pacjentom kursów o właściwym stosowaniu leków i właściwym postępowaniu z nimi, a także kursów dla lekarzy i pielęgniarek.

Kontynuacja szkoleń i ciągły rozwój zawodowy

Kontynuacja szkoleń i ciągły rozwój zawodowy, tak jak specjalizacja w konkretnych dziedzinach, stanowi podstawę usług świadczonych przez farmaceutów onkologicznych. Tak samo ważne jest systematyczne prowadzenie szkoleń dla pracowników służby zdrowia, z którymi pracują (technicy farmaceutyczni). Zapewniane są odpowiednie programy szkoleniowe i systemy ciągłego rozwoju zawodowego.

Badania i nauka

Dane zbierane w trakcie pracy farmaceutów onkologicznych mogą być wykorzystywane do generowania wniosków o zastosowaniach w celu doskonalenia procesów i analizy optymalnego wykorzystania leków. W ten sposób farmaceuci onkologiczni mogą wnieść aktywny wkład w badania usług zdrowotnych.